

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๙

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๖๘

วันที่ ๒๑ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๙

ระหว่าง { ประธานวุฒิสภา ผู้ร้อง
นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ที่ ๑
พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ที่ ๒ ผู้ถูกร้อง

ประธานวุฒิสภา (ผู้ร้อง) ส่งคำร้องฉบับลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๘ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ว่า ความเป็นรัฐมนตรีของ นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้ถูกร้องที่ ๑ และพันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ผู้ถูกร้องที่ ๒ สิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่ และขอให้มีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องทั้งสองหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง ข้อเท็จจริงตามคำร้องและคำให้การรวมทั้งเอกสารประกอบของคู่กรณี สรุปได้ ดังนี้

ในระหว่างที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และผู้ถูกร้องที่ ๑ ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และได้รับมอบหมายและมอบอำนาจให้กำกับการบริหารราชการแทนนายกรัฐมนตรีในกระทรวงยุติธรรมและปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการแทนนายกรัฐมนตรีในคณะกรรมการคดีพิเศษ โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นประธานกรรมการคดีพิเศษ และผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นรองประธานกรรมการคดีพิเศษโดยตำแหน่ง มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งมีประกาศลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ กำหนดวันเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับอำเภอในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ วันเลือกระดับจังหวัดในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ และวันเลือกระดับประเทศในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ ภายหลังการเลือก

สมาชิกวุฒิสภาดังกล่าวมีผู้สมัครจำนวนมากร้องคัดค้านผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภาต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมถึงมีการร้องขอความเป็นธรรมต่อหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานรวมทั้งกระทรวงยุติธรรม และมีผู้ร้องต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน ๓ ราย คือ พลตำรวจตรี อนุชา จารยะพันธุ์ ยื่นหนังสือขอความเป็นธรรมต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ และฉบับลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ ซึ่งสำนักงานรัฐมนตรี กลุ่มงานสนับสนุนวิชาการ ส่งเรื่องดังกล่าวให้กรมสอบสวนคดีพิเศษตรวจสอบข้อเท็จจริง นายภัทรพงศ์ ศุภักษร ยื่นหนังสือฉบับลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ถึงอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ขอให้กรมสอบสวนคดีพิเศษตรวจสอบกรณีพยานหลักฐานในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาและพิจารณาว่าเป็นคดีพิเศษ และนายทินกร จิตต์ไพบูลย์ ยื่นหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๒ ฉบับ ถึงอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ขอให้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครและกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่อาจมีกรณีผิดกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ขอรับการสนับสนุนบุคลากรจากกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในการสืบสวนไต่สวนดำเนินคดีเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา กรมสอบสวนคดีพิเศษมีหนังสือ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗ แจ้งรายชื่อบุคลากรเพื่อแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในการสืบสวนไต่สวนดำเนินคดีเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา และคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งที่ ๑๗๔๓/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๗ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐเป็นเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ จำนวน ๑๐ คน ประกอบไปด้วยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษจากกรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน ๓ คน ส่วนที่เหลือเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้มีอำนาจหน้าที่ในการช่วยสนับสนุนและรวบรวมข้อมูลหรือรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลหรือพฤติกรรมการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือจะมีผลให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภามีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และมีคำสั่งที่ ๑๗๔๔/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๗ แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาและประสานการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสืบสวนไต่สวนและการดำเนินคดีเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยมีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษดังกล่าวร่วมเป็นอนุกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและสนับสนุนการประสานงาน การแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานแก่คณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนส่วนกลาง ตามที่คณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนได้ร้องขอผ่านประธานอนุกรรมการ

ต่อมากองกิจการอำนวยการอำนวยการความยุติธรรม กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีบันทึกข้อความ ฉบับลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๗ เสนออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ สรุปได้ว่า ได้พิจารณาคำร้องของผู้ร้องเรียน แล้วเห็นว่า พฤติการณ์ดังกล่าวอาจเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๗ และมาตรา ๘๑ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ ประกอบมาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๖ และอาจเข้าลักษณะมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) (ก) (ข) (ง) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามประกาศ กคพ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอ และเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใด เป็นคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบ กคพ. ว่าด้วยการสืบสวนคดีความผิดทางอาญาเพื่อเสนอ กคพ. มีมติให้เป็นคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๑ และเพื่อให้มีข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพียงพอที่จะพิจารณาในการเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีอาญาใดเป็นคดีพิเศษและเป็นการอำนวยการความยุติธรรม เห็นควรขออนุมัติให้กองกิจการอำนวยการความยุติธรรมดำเนินการสืบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๓/๑ วรรคสอง และแต่งตั้งคณะพนักงานสืบสวน ตามระเบียบกรมสอบสวนคดีพิเศษ ว่าด้วยการบริหารงานคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๒๐ วรรคหนึ่ง (๓) คณะอนุกรรมการที่ปรึกษาและประสานการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสืบสวน ไล่สวนและการดำเนินคดีเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้ประชุมเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๗ กำหนดแนวทางการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐาน โดยอนุกรรมการในส่วน ของกรมสอบสวนคดีพิเศษได้แจ้งต่อคณะอนุกรรมการฯ ว่ามีผู้ยื่นเรื่องขอความเป็นธรรมต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อให้ตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่มี กระบวนการหรือพฤติการณ์ที่ไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม อันอาจเป็นการกระทำความผิดตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ และประมวล กฎหมายอาญา จำนวน ๓ คำร้อง ต่อมาเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๗ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้อนุมัติให้กองกิจการอำนวยการความยุติธรรมทำการสืบสวนกรณีการร้องเรียนการกระทำความผิดดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๓/๑ วรรคสอง เพื่อให้มีข้อเท็จจริง เบื้องต้นเพียงพอในการเสนอคณะกรรมการคดีพิเศษมีมติให้คดีอาญาใดเป็นคดีพิเศษ และได้ลงนาม ในคำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ ๙๔๗/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๗ แต่งตั้งคณะพนักงาน สืบสวน เลขสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ และอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ มีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้งทราบถึงการอนุมัติให้มีการสืบสวนกรณีดังกล่าว เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ทราบ

ตามนัยมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๘ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือถึงอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ สรุปได้ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาเกี่ยวกับกรณีกรมสอบสวนคดีพิเศษรับเรื่องไว้สืบสวนว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งจะดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ หรือไม่ประการใด จึงขอทราบรายละเอียดเกี่ยวกับคำร้องแต่ละคำร้องที่กรมสอบสวนคดีพิเศษรับไว้ดำเนินการ รวมทั้งขอทราบว่าได้ดำเนินการอยู่ในขั้นตอนใดแล้ว

กรมสอบสวนคดีพิเศษมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ถึงประธานกรรมการการเลือกตั้ง สรุปได้ว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษขอแจ้งข้อมูลรายละเอียดคำร้องขอความเป็นธรรม ทั้ง ๓ กรณี ซึ่งอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษได้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะพนักงานสืบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๓/๑ วรรคสอง เป็นเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ และอยู่ระหว่างการสืบสวน โดยกรมสอบสวนคดีพิเศษได้สืบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานแล้วเห็นว่า มีการกระทำที่อาจเข้าข่ายการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง (๑) ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ (ความผิดฐานอั้งยี่) และความผิดฐานฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษประสงค์ที่จะดำเนินการสอบสวนในส่วนที่พบการกระทำผิดทางอาญาไว้ดำเนินการ เนื่องจากกลุ่มขบวนการมีการวางแผนลับซับซ้อนกระทำการอุกอาจมิได้เกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมือง มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ยังไม่ได้พิสูจน์ทราบอีกจำนวนมาก จำเป็นต้องใช้วิธีการรวบรวมหลักฐานเป็นพิเศษ ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษมีความพร้อมด้านบุคลากร และเครื่องมือทางด้านเทคโนโลยีที่จะใช้ในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ทราบเครือข่ายและองค์ประกอบของขบวนการทั้งหมด พยานหลักฐานสำคัญอาจจำเป็นต้องเข้าสู่กระบวนการให้ความคุ้มครองพยาน ประกอบกับการกระทำผิดทางอาญาดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายอื่นนอกจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงควรให้กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวนคดีอาญาตามความผิดที่พบดังกล่าว หากคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วมีความเห็นประการใดขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งยืนยันมายังกรมสอบสวนคดีพิเศษว่ามีความผิดทางอาญาใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะรับไว้ดำเนินการสอบสวนเอง และความผิดทางอาญาใดที่คณะกรรมการ

การเลือกตั้งประสงค์จะให้กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้ดำเนินการสอบสวน หรือคณะกรรมการ
การเลือกตั้งจะรับดำเนินการสอบสวนเองในการกระทำความผิดทางอาญาทุกข้อกล่าวหาและทุกฉบับ
กฎหมาย เพื่อกรมสอบสวนคดีพิเศษจะได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ พลตำรวจโท คำรบ ปิญาแก้ว และคณะ
มีหนังสือถึงอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ร้องทุกข์กล่าวโทษให้ดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย โดยกล่าวหา
ว่ามีผู้กระทำความผิดไม่เฉพาะตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง (๑) เท่านั้น แต่ยังอาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๒๐๙ และมาตรา ๑๑๖ (๓) ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่เป็นไปด้วยความสุจริต
และเที่ยงธรรม ขอให้อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินคดีต่อกลุ่มขบวนการดังกล่าวตามลักษณะ
ความผิดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ และขอให้รับเรื่องนี้ไว้สอบสวนเป็นคดีพิเศษต่อไป

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือถึง
อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ สรุปรว่า เนื่องจากเรื่องดังกล่าวไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษ
ได้รับเรื่องไว้พิจารณาแล้วหรือไม่ จึงยังไม่ได้เสนอเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙

คณะกรรมการคดีพิเศษมีการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘
พิจารณาเพื่อมีมติให้คดีความผิดทางอาญาอื่นเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒)
แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ (เรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗) กรณีร้องขอ
ให้ตรวจสอบกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยกองกิจการอำนวยการความยุติธรรม
ในฐานะเจ้าของเรื่องเสนอฐานความผิดที่เกี่ยวข้องว่า พฤติการณ์มีมูลเป็นความผิดตามประมวลกฎหมาย
อาญา มาตรา ๒๐๙ และมาตรา ๑๑๖ ความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ และความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเลขานุการคณะพนักงานสืบสวน เลขสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗
ได้นำเสนอข้อเท็จจริงที่ได้จากการสืบสวนให้ที่ประชุมทราบ โดยที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาและอภิปราย
ในประเด็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในการสอบสวนคดีอาญา
แล้วมีมติให้ฝ่ายเลขานุการฯ ถอนเรื่องดังกล่าวกลับไปพิจารณาในชั้นคณะกรรมการกฤษฎีกา
หลังจากที่คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วให้นำเรื่องกลับมาเสนอให้คณะกรรมการคดีพิเศษ
พิจารณาอีกครั้ง และการประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษในคราวถัดไปให้เชิญผู้แทนของสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้งมาร่วมชี้แจงต่อคณะกรรมการคดีพิเศษด้วย

ต่อมากรมสอบสวนคดีพิเศษมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ถึงประธานกรรมการการเลือกตั้ง หรือในประเด็นว่าตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเคยแจ้งกรมสอบสวนคดีพิเศษว่า กรณีไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษได้รับเรื่องไว้พิจารณาแล้วหรือไม่ จึงยังไม่ได้เสนอเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ นั้น ผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดระหว่างคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง และกรมสอบสวนคดีพิเศษ เห็นว่า การดำเนินคดีอาญาคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ คดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง มีความทับซ้อนและเกี่ยวข้องกันในประเด็นเรื่องอำนาจการสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับอันอาจจะส่งผลกระทบต่อระบบการอำนวยความยุติธรรมทางอาญา ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความยุติธรรมและเพื่อประโยชน์ในการประสานงานหาแนวทางในการดำเนินการในขั้นตอนต่อไป จึงขอให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเข้าร่วมประชุมหรือมอบหมายบุคคลที่มีหน้าที่และอำนาจที่จะให้ความเห็นทางด้านกฎหมายในประเด็นดังกล่าว มาให้ข้อมูลและความเห็นต่อที่ประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษในวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘

ต่อมาเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘ คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ มีการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ สรุปว่า เรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ กรณีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่มีขบวนการหรือพฤติกรรมที่ได้ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม เข้าข่ายเป็นการกระทำผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และมาตรา ๑๑๖ (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งเป็นความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่น และเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (ฟอกเงิน) และมาตรา ๙ (สมคบกันฟอกเงิน) ซึ่งเป็นความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ การกระทำความผิดทางอาญาดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดต่างกรรมต่างวาระ และกระทำผิดต่อกฎหมายหลายฉบับ มีลักษณะของการกระทำความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน ลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม มีการแบ่งแยกหน้าที่กันทำ โดยส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ และยังพบว่า อาจมีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน จึงมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นควรเสนอคณะกรรมการคดีพิเศษมีมติให้รับคดีความผิดอาญากรณีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) และมีมติให้พนักงานอัยการหรืออัยการทหารแล้วแต่กรณีเข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามมาตรา ๓๒

นอกจากนั้นได้มีการเสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า กรณีการกระทำความผิดฐานสมคบกันฟอกเงินและร่วมกันฟอกเงินอันเนื่องมาจากความผิดมูลฐานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง (๑) นั้น ในชั้นสืบสวนมีเพียงพยานบุคคลให้การว่ามีการนำเงินมาใช้ในการกระทำความผิดประมาณสี่ร้อยล้านบาท ถึงห้าร้อยล้านบาท ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน แต่ยังไม่ปรากฏพยานหลักฐานอื่นนอกจากพยานบุคคลดังกล่าวที่จะให้เห็นข้อเท็จจริงเป็นที่ประจักษ์ว่ามูลค่าความเสียหายที่แท้จริงเป็นจำนวนเงินเท่าใด กรณีจึงเป็นข้อสงสัยว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดครั้งนี้มีมูลค่าตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไป จะเข้ารายละเอียดลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ จึงเห็นควรเสนออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการคดีพิเศษเป็นผู้วินิจฉัยหรือชี้ขาดไปในคราวเดียวกันเพื่อกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาของคณะกรรมการต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘ ถึงอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตอบข้อหารือที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีหนังสือถึงประธานกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ สรุปว่า การโอนเรื่องหรือส่งสำนวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเพียงหน่วยงานธุรการทำหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงให้ครบถ้วนสมบูรณ์ก่อนเสนอความเห็นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา ส่วนการดำเนินคดีตามความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งกรณีมีการกระทำอันเป็นความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองไว้ชัดเจนแล้ว เมื่อมีคำร้องคัดค้านและความปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการสอบสวนและไต่สวนโดยพยานและได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ส่วนหน่วยงานอื่นของรัฐมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนคดีที่เกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองหรือคดีเกี่ยวเนื่องตามกฎหมายอื่นหรือไม่ ย่อมเป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานนั้นตามกฎหมายกำหนด

คณะกรรมการคดีพิเศษมีการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘ ก่อนเริ่มประชุมฝ่ายเลขานุการฯ ขอแก้ไขข้อที่เสนอในระเบียบวาระการประชุมเรื่องดังกล่าว จากเดิม กำหนดเป็นเรื่องกรณีร้องขอให้ตรวจสอบกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็นเรื่องกรณี การสมคบกันในความผิดฐานฟอกเงินของบุคคลหรือคณะบุคคลที่กระทำความผิดเป็นอัยยี่ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเนื้อหาในการพิจารณาเป็นไป ตามที่คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ เสนอเช่นเดิม ซึ่งที่ประชุมรับทราบตามที่เสนอ และกรมสอบสวน คดีพิเศษได้นำผลการพิจารณาและข้อเสนอของคณะอนุกรรมการกลั่นกรอง ในเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ เสนอต่อที่ประชุมพนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่รับผิดชอบ ได้แก่ ร้อยตำรวจเอก สุรวุฒิ รั้งไสย นายเอกรินทร์ ดอนดง และนายระวี อักษรศิริ เสนอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอในประเด็นความผิด ฐานฟอกเงิน เนื่องจากตามประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง กำหนดรายละเอียด ของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติ การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดรายละเอียดของลักษณะความผิดตามกฎหมายว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อันเป็นความผิดในลำดับที่ (๑๖) ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติฯ ซึ่งความผิดมูลฐานมิใช่ความผิดอาญาที่อยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ แต่จะเป็นคดีพิเศษ ได้หากคดีความผิดมูลฐานที่เป็นคดีอาญาอื่นอันมีมูลน่าเชื่อว่ามีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ที่มีมูลค่าตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไป โดยมีพยานบุคคลกล่าวอ้างว่ามีเงินที่นำมาใช้ในการกระทำผิด รวมแล้วประมาณสี่ร้อยล้านบาทถึงห้าร้อยล้านบาท สอดคล้องกับคำให้การของพยานที่รู้เห็นเหตุการณ์ ว่ามีการใช้เงินสำหรับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา อันเป็นความผิดมูลฐานอัยยี่เป็นเงินมากกว่าสามร้อย ล้านบาท และที่ประชุมมีมติด้วยเสียงข้างมากจำนวน ๑๑ เสียง ต่อ ๔ เสียง งดออกเสียง ๓ เสียง เห็นชอบให้ชี้ขาดตามมาตรา ๒๑ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ว่าเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ เป็นการกระทำความผิดอันมีลักษณะตามพระราชบัญญัติการสอบสวน คดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบกับประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังกล่าว ภายหลังการประชุมกรมสอบสวนคดีพิเศษได้ดำเนินการตามมติของที่ประชุม โดยการรับเรื่องไว้เป็นคดีพิเศษที่ ๒๔/๒๕๖๘ โดยอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษได้อนุมัติให้กรณีดังกล่าว เป็นการกระทำความผิดตามบัญชีท้ายประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง กำหนด รายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ พร้อมทั้งมีคำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่ ๓๒๐/๒๕๖๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๘ และกรมสอบสวนคดีพิเศษมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๘๒๔/๐๘๔๕ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๘

ส่งถึงอัยการสูงสุด ขอให้มอบหมายพนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๓๒ ประกอบกับข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสอบสวนร่วมกันหรือการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในคดีพิเศษ ระหว่างพนักงานสอบสวนคดีพิเศษกับพนักงานอัยการหรืออัยการทหาร พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๔

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๘ กรมสอบสวนคดีพิเศษได้มีหนังสือถึงเลขาธิการ คณะกรรมการการเลือกตั้ง แจ้งการรับคดีพิเศษที่ ๒๔/๒๕๖๘ พร้อมกับรายละเอียดของพยานหลักฐาน เป็นสำเนาโพงฮั่ว สว. ระดับประเทศ จำนวน ๒ ชุด สรุปได้ว่า คณะกรรมการคดีพิเศษในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ พิจารณาคดีเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ มีมติเสียงข้างมากเห็นว่าเรื่องดังกล่าว ได้ปรากฏข้อเท็จจริงของการกระทำความผิดฐานฟอกเงินโดยกลุ่มบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของคณะบุคคล ที่กระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย อันมีมูลเชื่อได้ว่ามีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่มีมูลค่า ตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบกับประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของ การกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวน คดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยความผิดมูลฐานของความผิดฟอกเงินคือพฤติการณ์ของการกระทำความผิด ฐานอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และความผิดฐานอื่น รวมตลอดถึงความผิด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ การดำเนินคดี ฐานฟอกเงินที่กรมสอบสวนคดีพิเศษกำลังพิจารณาอยู่นั้น สามารถดำเนินการแยกต่างหากจากความผิด มูลฐานได้โดยไม่จำเป็นต้องมีการดำเนินคดีอาญาในความผิดมูลฐานหรือมีคำพิพากษาลงโทษผู้กระทำ ความผิดมูลฐานเสียก่อน ภายใต้หน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงขอแจ้งการรับเรื่องดังกล่าวมายังคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ และมาตรา ๔๙ ซึ่งเป็นความผิดที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อไป

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๘ สั่งให้ดำเนินการไต่สวนกรณีได้รับแจ้งหรือรับทราบข้อมูลเบาะแสดจากกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหนังสือ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ฉบับลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๗ กรณีแจ้งการรับเรื่องไว้สืบสวน และฉบับลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ กรณีแจ้งความคืบหน้าผลการสืบสวน รวมทั้งฉบับลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๘ กรณีแจ้งการรับเรื่องไว้สอบสวนเป็นคดีพิเศษที่ ๒๔/๒๕๖๘ ว่ามีการกระทำได้อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่

มาตรา ๘๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๑ (๓) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๒) หรือมาตรา ๑๑๑ (๓) (๔) (๕) หรือ (๗) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้อง ส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่

เมื่อได้รับเรื่องไว้พิจารณา หากปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าสมาชิกผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้สมาชิกผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบต่อกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนพ้นจากตำแหน่ง

ฯลฯ

ฯลฯ

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๗๗ ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้เพื่อจูงใจให้ผู้อื่นสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือถอนการสมัคร หรือกระทำการใด ๆ อันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะเลือกหรือได้รับเลือก หรือเพื่อจูงใจให้ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

(๑) จัด ทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(๒) ทำการแนะนำตัวด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ

(๓) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(๔) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้บุคคลอื่นเข้าใจผิดในคุณสมบัติ ความรู้ความสามารถ หรือชื่อเสียงเกียรติคุณของผู้สมัครใด

ความผิดตาม (๑) ให้ถือเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจได้

ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งเลขาธิการหรือพนักงานของสำนักงานเป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจในการสืบสวน สอบสวน หรือไต่สวน หรือดำเนินคดีได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ และขอบเขตแห่งหน้าที่และอำนาจของผู้ได้รับแต่งตั้งแต่ละระดับไว้ให้ชัดเจน รวมตลอดทั้งการออกบัตรประจำตัวเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องด้วย

พนักงานของสำนักงานที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางกฎหมาย การสืบสวน การไต่สวน หรือการดำเนินคดี และผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรที่คณะกรรมการกำหนดแล้ว

ในกรณีมีความจำเป็น คณะกรรมการจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐให้เป็นเจ้าพนักงานตามวรรคหนึ่ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่เฉพาะกาลหรือเฉพาะเรื่องตามที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้

ให้เจ้าพนักงานตามวรรคหนึ่ง เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ความในวรรคหนึ่งไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการที่จะดำเนินการให้พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการดำเนินการไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๔๔ เมื่อมีกรณีที่จะต้องดำเนินคดีอาญากับบุคคลใดเพราะเหตุกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ให้คณะกรรมการแจ้งให้พนักงานอัยการที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป โดยให้ส่งสำนวนการไต่สวนหรือสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการเพื่อใช้เป็นสำนวนในการดำเนินคดีโดยถือว่าสำนวนการไต่สวนหรือสำนวนการสอบสวนดังกล่าวเป็นสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยจะส่งตัวผู้ต้องหาไปพร้อมกับสำนวนการไต่สวนหรือสำนวนการสอบสวนหรือไม่ก็ได้ แต่พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานตามมาตรา ๔๒ ไต่สวนเพิ่มเติม หรือพนักงานอัยการจะดำเนินการไต่สวนหรือสอบสวนเพิ่มเติมเองก็ได้ ถ้าพนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาล และเป็นกรณีที่ไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหา ให้ศาลออกหมายเรียกหรือออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาตามควรแก่กรณี เพื่อดำเนินคดีต่อไป แต่ถ้าพนักงานอัยการเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้เสนอเรื่องต่ออัยการสูงสุดเพื่อวินิจฉัย เมื่ออัยการสูงสุดวินิจฉัยประการใด ให้แจ้งให้คณะกรรมการทราบ ในกรณีอัยการสูงสุดสั่งไม่ฟ้อง ให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการทราบ และให้คณะกรรมการเผยแพร่เหตุผลดังกล่าวให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๕ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการว่าหน่วยงานของรัฐหรือพนักงานสอบสวนได้รับเรื่องการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองไว้พิจารณา

และคณะกรรมการเห็นว่าเป็นการสมควรที่คณะกรรมการจะดำเนินการเองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการมีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐหรือพนักงานสอบสวนนั้น โอนเรื่องหรือส่งสำนวนการสอบสวนเกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นมาให้คณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีเช่นนี้ให้หน่วยงานของรัฐหรือพนักงานสอบสวน โอนเรื่องหรือส่งสำนวนการสอบสวนในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองมาให้คณะกรรมการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว

๔. พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“คดีพิเศษ” หมายความว่า คดีความผิดทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคดีพิเศษ เรียกโดยย่อว่า “กคพ.” ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เจ้ากรมพระธรรมนูญ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย นายกสภานายความ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนเก้าคน และในจำนวนนี้ ต้องมีบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านเศรษฐศาสตร์ การเงินการธนาคาร เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือกฎหมาย อย่างน้อยด้านละหนึ่งคนเป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๐ ให้ กคพ. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) มีมติเกี่ยวกับคดีความผิดทางอาญาอื่นตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒)

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๑ คดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ คดีความผิดทางอาญาดังต่อไปนี้

(๑) คดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยการเสนอแนะของ กคพ. โดยคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายดังกล่าว จะต้อง มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

๕. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ความผิดมูลฐาน” หมายความว่า

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๐) ความผิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมที่มีกฎหมายกำหนดเป็นความผิด

ฯลฯ

ฯลฯ

๖. ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๐๙ ผู้ใดเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการและมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า ผู้จัดการหรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในคณะบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๑๖ ผู้ใดกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต

(๑) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดินหรือรัฐบาล โดยใช้กำลังข่มขืนใจหรือใช้กำลังประทุษร้าย

(๒) เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือ

(๓) เพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี

ประเด็นวินิจฉัย

ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสอง สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า สมควรจะพิจารณาก่อนว่า ตามที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีข้อโต้แย้งโดยอ้างว่าการใช้สิทธิของผู้ร้องไม่สุจริตและไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ มีรายชื่อสมาชิกวุฒิสภาผู้เข้าชื่อเสนอคำร้องในคดีนี้จำนวน ๘๘ คน มีสมาชิกวุฒิสภาเพียง ๓ คน เท่านั้นที่ลงชื่อในคำร้องดังกล่าว

โดยไม่ปรากฏรายชื่อในโพยรายชื่อเพื่อให้มีการลงคะแนนเลือกผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาโดยไม่สุจริต และเที่ยงธรรม จึงถือว่าผู้เข้าชื่อร้องต่อผู้ร้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในเรื่องที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ กำลังดำเนินการสอบสวน

เห็นว่า คำโต้แย้งตามที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวอ้าง นั้น ยังเป็นเพียงกระบวนการในการสืบสวน สอบสวนผู้ร้องตามที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวอ้าง จึงยังถือว่าผู้ที่มีรายชื่อดังกล่าวยังเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมี คำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้เข้าชื่อร้องต่อผู้ร้องเหล่านั้นกระทำความผิด

ส่วนที่อ้างว่ารายชื่อดังกล่าวถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในเรื่องที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ กำลังดำเนินการสอบสวน จึงเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตนั้น

เห็นว่า กรณีของการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตในกรณีที่เกี่ยวข้องกับคดีแพ่ง ศาลจะพิจารณาอย่าง เกร่งครัด เพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่ใช้สิทธิโดยไม่สุจริตอาศัยมือของศาลเพื่อดำเนินการต่อคู่ความ อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของคู่ความของฝ่ายที่นำคดีมาฟ้อง แต่ในคดีทางกฎหมายมหาชน การใช้สิทธิโดยไม่สุจริตย่อมเป็นดุลพินิจของศาลที่จะพิจารณาว่าการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตในกรณีนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีเท่านั้นหรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวมด้วย กรณีที่ศาลเห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น ศาลย่อมมีดุลพินิจที่จะไม่พิจารณา ในประเด็นหลักแห่งคดีได้ แต่ถ้าหากเรื่องนั้นมีใช่เรื่องผลประโยชน์เฉพาะของผู้ฟ้องคดี แต่เป็นเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวมด้วย กรณีเช่นนี้ศาลย่อมมีดุลพินิจที่จะพิจารณาประเด็นหลักแห่งคดี ต่อไปได้ ดังนั้น เมื่อคำร้องในคดีนี้มีประเด็นหลักแห่งคดีเป็นกรณีทีกล่าวอ้างว่า การที่ผู้ถูกร้อง ทั้งสองดำเนินการให้คณะกรรมการคดีพิเศษมีมติชี้ขาดว่า ความผิดฐานฟอกเงินที่เกี่ยวกับการเลือก สมาชิกวุฒิสภาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจ และมีพฤติกรรมที่ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และมีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) หรือไม่ กรณีนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของสังคมโดยรวม ศาลย่อมมี ดุลพินิจที่จะพิจารณาประเด็นหลักแห่งคดีนี้ต่อไปได้ ดังนั้น เมื่อการใช้สิทธิของผู้ร้องในกรณีนี้มี สมาชิกวุฒิสภาเข้าชื่อเสนอคำร้องจำนวน ๙๒ คน ถือว่ามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวน สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒

วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องจึงส่งคำร้องดังกล่าวเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีจึงถือได้ว่าการใช้สิทธิของผู้ร้องเป็นไปโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้ว และศาลย่อมมีอำนาจที่จะเข้าไปพิจารณาประเด็นหลักแห่งคดีนี้ได้

ประเด็นที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองที่ร่วมกันเสนอเรื่องขอให้ตรวจสอบกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อมีมติให้การกระทำความผิดทางอาญาอื่นเป็นคดีพิเศษ ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นการแทรกแซงหรือครอบงำหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยใช้กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นเครื่องมือแทรกแซงกระบวนการตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภา อันเป็นการก่อกวนกีดกัน กัดดัน ช่มชู้ และครอบงำสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ขัดต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจและฝ่าฝืนหลักนิติธรรม ถือได้ว่าผู้ถูกร้องทั้งสองมีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) เนื่องจากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ และข้อ ๒๗ นอกจากนี้ เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๔ (๑) (๔) (๕) ข้อ ๕ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) ข้อ ๖ (๑) (๒) (๕) ข้อ ๗ (๒) (๓) (๕) ข้อ ๘ (๒) (๕) ข้อ ๙ (๑) ข้อ ๑๐ (๑) (๒) (๓) (๕) (๖) และ (๙) นั้น

เห็นว่า ในขณะที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้รับมอบหมายและมอบอำนาจให้กำกับการบริหารราชการในกระทรวงยุติธรรม และปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการในคณะกรรมการคดีพิเศษแทนนายกรัฐมนตรี ระหว่างนั้นมีกรณีพลตำรวจตรี อนุชา จารยะพันธุ์ มีหนังสือร้องเรียนถึงสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงยุติธรรม ซึ่งกลุ่มงานสนับสนุนวิชาการได้ส่งเรื่องดังกล่าวให้กรมสอบสวนคดีพิเศษตรวจสอบข้อเท็จจริง ต่อมา นายภัทรพงศ์ ศุภักษร ยื่นหนังสือร้องเรียนถึงอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ขอให้ตรวจสอบกรณีพบพยานหลักฐานในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาและพิจารณารับเป็นคดีพิเศษ และนายทินกร จิตต์ไพบูลย์ ยื่นหนังสือร้องเรียนถึงอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ขอให้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครและกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่อาจมีกรณีผิดกฎหมาย ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดำรงตำแหน่ง

รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้รับมอบหมายและมอบอำนาจให้กำกับ การบริหารราชการแทนนายกรัฐมนตรีในกระทรวงยุติธรรมและปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการแทน นายกรัฐมนตรีในคณะกรรมการคดีพิเศษ ประธานการประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ และครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘ ซึ่งปรากฏ ข้อเท็จจริงตามเอกสารพยานหลักฐาน คำเบิกความของพยานว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีหน้าที่ในการกำหนด วันและเวลาในการประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ มิได้มีส่วนเกี่ยวข้องใดในการพิจารณากำหนดเรื่อง ที่เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ การกำหนดระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการ คดีพิเศษเป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้พิจารณาและอนุมัติ สอดคล้องกับ ถ้อยคำของพันตำรวจตรี ยุทธนา แพรดำ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษที่เบิกความว่า การเสนอร่างวาระ การประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษถึงประธานกรรมการคดีพิเศษนั้น กองบริหารคดีพิเศษ กรมสอบสวน คดีพิเศษ จะรวบรวมเรื่องและเสนอขออนุมัติร่างระเบียบวาระการประชุมต่ออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เมื่ออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเห็นชอบจึงลงนามเสนอขออนุมัติเพื่อให้ประธานกรรมการคดีพิเศษ พิจารณากำหนดวันนัด เวลา และสถานที่ประชุม นอกจากนี้ เอกสารรายงานการประชุมคณะกรรมการ คดีพิเศษ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวในที่ประชุมว่า “มีข้อชี้แจงเพิ่มเติมหรือไม่ หากไม่มีแล้ว ลำดับต่อไปจะขอให้ที่ประชุมได้อภิปราย เนื่องจากกรณีนี้เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสังคม และความเสียหายของสถาบันการเมืองและเป็นเรื่องของข้อกฎหมาย ซึ่งที่ประชุมได้รับรายงานข้อเท็จจริง ไปแล้วในหลาย ๆ ด้าน โดยสามารถพิจารณากันได้อย่างกว้างขวางในประเด็นต่าง ๆ ว่าเข้าองค์ประกอบ ตามข้อกฎหมายหรือไม่ ข้อเท็จจริงปรากฏชัดแจ้งหรือไม่ ทั้งนี้ เห็นว่าในส่วนของข้อกฎหมายเป็นเรื่อง ที่สำคัญมากต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะหากเป็นความผิดแล้วไม่พิจารณาก็อาจจะเป็นการละเว้น การปฏิบัติหน้าที่ แต่หากไม่เป็นความผิดแล้วไปดำเนินการลงโทษก็อาจเกิดปัญหาตามมาได้ เพราะฉะนั้น อยากให้กรรมการทุกท่านพิจารณาอย่างรอบคอบ” และ “เนื่องจากเรื่องนี้ กรรมการคดีพิเศษ มีความเห็นทางกฎหมายที่แตกต่าง จึงขอให้กรรมการคดีพิเศษทุกท่านได้แสดงความคิดเห็นเพื่อพิจารณา เรื่องนี้อย่างรอบคอบ” นอกจากนี้ กรณีที่เจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษพร้อมกับเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้ง ดำเนินการส่งหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาแก่สมาชิกวุฒิสภาเป็นเอกสารข่าว และคลิปวิดีโอที่จัดทำขึ้นโดยสำนักข่าวหลายสำนัก ไม่ปรากฏข้อความตอนใดในเอกสารข่าวหรือ คลิปวิดีโอ กล่าวถึงผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่า เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ข่าวดังกล่าวแต่อย่างใด เห็นได้ว่า ผู้ถูกร้อง ที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะประธานกรรมการคดีพิเศษซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนด การปฏิบัติงานในรูปแบบคณะกรรมการ (Committee) ประกอบด้วยกรรมการซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ

และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความหลากหลาย มีขอบเขตการพิจารณาเฉพาะคดีพิเศษซึ่งเป็นการดำเนินการเฉพาะด้าน มิใช่อำนาจหน้าที่อันเกี่ยวข้องกับการควบคุมหรือกำกับดูแลกระทรวงยุติธรรม และกรมสอบสวนคดีพิเศษ ดังนั้น ข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องในประเด็นนี้จึงมีน้ำหนักไม่เพียงพอว่า พฤติกรรมของผู้ถูกร้องที่ ๑ มีลักษณะเป็นการแทรกแซงกรมสอบสวนคดีพิเศษหรือคณะกรรมการเลือกตั้ง หรือเป็นการดำเนินการอันมีลักษณะไม่ซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม

กรณีของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและเป็นรองประธานกรรมการคดีพิเศษโดยตำแหน่ง มีหน้าที่และอำนาจและความรับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงยุติธรรมให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ จึงมีหน้าที่และอำนาจในการสั่งและปฏิบัติราชการในฐานะผู้บังคับบัญชาข้าราชการกระทรวงยุติธรรมและกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน และเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม จึงเป็นรองประธานกรรมการคดีพิเศษโดยตำแหน่งตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในองค์ประกอบของคณะกรรมการคดีพิเศษ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงมีทั้งเป็นรองประธานกรรมการคดีพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งมีลักษณะการปฏิบัติงานในรูปแบบคณะกรรมการ มีขอบเขตการพิจารณาเฉพาะคดีพิเศษซึ่งเป็นการดำเนินการเฉพาะด้าน และเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมซึ่งกำกับดูแลกระทรวงยุติธรรมและกรมสอบสวนคดีพิเศษ จึงมีอำนาจเบ็ดเสร็จในตำแหน่งของตนเอง มีรูปแบบสายการบังคับบัญชาและลำดับชั้นการบริหารงานอย่างชัดเจน มีขอบเขตการปฏิบัติงานเฉพาะการบริหารราชการแผ่นดิน โดยมีได้มีอำนาจที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในทางคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ รับหนังสือที่ยื่นขอความเป็นธรรมต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจากพลตำรวจตรี อนุชา จารย์พะพันธุ์ ทั้งสองฉบับนั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้รับเรื่องร้องขอความเป็นธรรมถือเป็นการปฏิบัติราชการตามปกติในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และในบันทึกการประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ และครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดอันแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ มีพฤติกรรมใดที่ชี้ว่าสั่งการ ก้าวก้าว แทรกแซง คณะกรรมการผู้เข้าร่วมประชุม แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงตามวิดีโอการให้สัมภาษณ์ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒

ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับรายละเอียดของเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษที่ร่วมดำเนินการกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง วิธีการดำเนินการและรายละเอียดการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาว่าไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม โดยให้สัมภาษณ์ว่า “เราแยกส่วนกัน แต่ใช้คณะทำงานชุดเดียวกัน กกต. ก็จะมีดีเอสไอที่เป็นพนักงานสอบสวนไปร่วมในจำนวน ๗ คน มีของกรมสอบสวนคดีพิเศษไป ๓ คน ในส่วนนี้มีระยะเวลาการดำเนินการซึ่งในส่วนของ กกต. มีคณะอนุทำแล้วต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการ กกต. โดยเอาจากพยานหลักฐานของกรมสอบสวนคดีพิเศษบางส่วน แต่บางส่วนต้องสอบสวนใหม่ ในส่วนของกรมสอบสวนคดีพิเศษจะใช้พนักงานสอบสวนชุดนี้ด้วย” รวมถึงการดำเนินการของกรมสอบสวนคดีพิเศษในการพิสูจน์พยานหลักฐาน มีการให้สัมภาษณ์ว่า “ส่วนใหญ่จะเป็นหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ อีกส่วนหนึ่งเป็นพยานบุคคล” “ดีเอสไอ เป็นเรื่องของเอกสาร ข้อมูลที่ใช้เทคโนโลยี ภาพ เสียง สถานที่ที่อยู่ มีประมาณ ๑๐ รายการ” รวมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อพิจารณาเกี่ยวกับพยานหลักฐานแต่ละรายการ โดยให้สัมภาษณ์ว่า “รายการที่ ๑ อาจจะเป็นเรื่องบังเอิญได้ รายการที่ ๒ อาจจะไม่บังเอิญ รายการที่ ๓ เป็นพฤติกรรม รายการที่ ๕, ๖, ๗ เชื่อว่ามีการกระทำตามที่กล่าวหาจริง” รายละเอียดการสืบสวนสอบสวน ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “หลังจากได้ตำแหน่ง เราก็งงๆ เช็กไปว่าเอาใครมาเป็นผู้เชี่ยวชาญ เอามาเป็นผู้ช่วย อันนี้มันเงินของรัฐบาล เราก็ต้องไปตรวจสอบด้วย” รายละเอียดการลงพื้นที่สืบสวนที่จังหวัดอำนาจเจริญ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “อำนาจเจริญไม่ได้ขัดขวาง ถ้าไปดูในคำให้การพบว่าเขาพูดถึงทุกวงการอยู่แล้ว ใน ๑๖ ปาก” ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นถือเป็นพฤติการณ์อันแสดงให้เห็นว่า มีการร่วมปรึกษาหารือ หาข้อยุติ ข้อพิจารณา ความเห็น การอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาซึ่งโดยปกติเป็นข้อมูลที่ได้กำหนดชั้นความลับไว้ โดยการให้ข้อมูลต่อสื่อสาธารณะหรือสาธารณชนในเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาดังกล่าว อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสียความเป็นธรรมแก่การปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งเป็นการไม่รักษาไว้ซึ่งความลับในการประชุมการพิจารณาวินิจฉัย จึงมีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม แต่ยังไม่ถึงขนาดร้ายแรง

ส่วนประเด็นที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าผู้ถูกร้องทั้งสองดำเนินการให้คณะกรรมการคดีพิเศษมีมติชี้ขาดว่าความผิดฐานฟอกเงินที่เกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจนั้น

เห็นว่า จากคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องทั้งสอง ปรากฏข้อเท็จจริงว่า เรื่องนี้มีผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของตน

ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และดำเนินการตามขั้นตอน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบที่เกี่ยวข้องจนมีการเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการคดีพิเศษเพื่อพิจารณา โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกร้องทั้งสองได้เข้ามาสั่งการหรือแทรกแซงการดำเนินการของกรมสอบสวนคดีพิเศษแต่อย่างใด คณะกรรมการคดีพิเศษเป็นองค์กรกลุ่มที่ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การใช้อำนาจของคณะกรรมการฯ จึงต้องกระทำโดยการประชุมเพื่อพิจารณา เรื่องหนึ่งเรื่องใด แล้วลงมติโดยใช้เสียงข้างมาก ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นเพียงประธานกรรมการดังกล่าว ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในฐานะประธานการประชุมและลงมติร่วมกับกรรมการฯ คนอื่น ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเพียงรองประธานกรรมการดังกล่าว ผู้ถูกร้องทั้งสองจึงไม่มีอำนาจกระทำการแทนคณะกรรมการดังกล่าวได้ ข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และคณะกรรมการคดีพิเศษซึ่งทั้งสององค์กรนี้มีได้เป็นผู้ถูกร้องในกรณีนี้แต่อย่างใด

อนึ่ง คำร้องของผู้ร้องมีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญ ๒ ประเด็น ประเด็นแรก คือ ผู้ร้องเป็นสมาชิกวุฒิสภา ในกรณีที่มีการร้องเรียน ร้องทุกข์หรือกล่าวหาว่าผู้ร้องได้กระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายปกครองจะเข้ามาสืบสวน สอบสวน หรือดำเนินคดีอาญากับผู้ร้องมิได้ จะต้องเป็น กกต. ซึ่งเป็นองค์กรอิสระเท่านั้น ตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้ร้อง กล่าวคือ การกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภานั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนด “สภาพบังคับ” หรือโทษไว้ในมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง เป็น ๒ ส่วน

(ก) โทษทางอาญา คือ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี ฯลฯ

(ข) โทษทางปกครอง คือ ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้กระทำความผิดมีกำหนด ๒๐ ปี โดยมี กกต. เป็นองค์กรหลักในการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แต่มิได้หมายความว่า การดำเนินคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะเป็นอำนาจผูกขาดของ กกต. เพียงองค์กรเดียวเท่านั้น เพราะมีการบัญญัติไว้ในมาตรา ๘๘ ว่า ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ของสถานที่เลือก ให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้สมัครนั้นย่อมแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้

ซึ่งพนักงานสอบสวนนั้นเป็นข้าราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของ นายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นหัวหน้ารัฐบาลอันเป็นองค์กรของรัฐฝ่ายบริหาร ก็ไม่ได้หมายความว่านายกรัฐมนตรี จะเข้ามาสั่งการหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนให้บิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายเพื่อกลับแก่งัดผู้สมัครหรือผู้ซึ่งได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้วได้แต่อย่างใด ประเด็นที่สอง กกด. เป็นองค์กรอิสระที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีขึ้นเพื่อดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการเลือกตั้งต่าง ๆ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงบัญญัติให้ กกด. เป็นองค์กรหลักในการดำเนินการ ตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยมีการบัญญัติอำนาจหน้าที่ของ กกด. ไว้ในมาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๙ แต่ไม่ได้หมายความว่า กกด. มีอำนาจผูกขาดในการ ดำเนินคดีอาญาผู้กระทำความผิดตาม “กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งฯ” แต่เพียงองค์กรเดียว โดยพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการก็ยังคงเป็นองค์กรหลักในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอยู่ดี ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติในมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ที่บัญญัติในกรณี ที่หน่วยงานของรัฐหรือพนักงานสอบสวนได้รับเรื่องการกระทำความผิดตาม “กฎหมายเกี่ยวกับการ เลือกตั้งฯ” ไว้พิจารณาแล้ว ถ้า กกด. มาทราบในภายหลังและมีความประสงค์ที่จะเป็นผู้ดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ก็ให้ กกด. มีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐหรือพนักงาน สอบสวนนั้นโอนเรื่องหรือส่งสำนวนการสอบสวนเกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นมาให้ กกด. ซึ่งเป็น อำนาจดุลพินิจของ กกด. ที่จะตัดสินใจว่าจะเป็นผู้ดำเนินการเอง หรือจะให้หน่วยงานของรัฐหรือ พนักงานสอบสวนที่ได้รับเรื่องการกระทำความผิดตาม “กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งฯ” ดำเนินการ ต่อไปได้ หรือจะดำเนินการร่วมกันก็ได้เพราะ กกด. และสำนักงาน กกด. มีบุคลากรจำกัด ไม่อาจ เป็นองค์กรที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ได้ตามลำพังเพียงองค์กรเดียว

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับ หรือการกระทำใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้” เนื่องจากในระบบ กฎหมายของประเทศไทยได้แบ่งกฎหมายออกเป็นหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญซึ่งเป็น กฎหมายสูงสุดของประเทศ กฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา นอกจากนี้ยังมีคำสั่งหรือประกาศ หรือกฎหมายลำดับรองประเภทต่าง ๆ จึงเกิดปัญหาทางกฎหมาย เช่น ลำดับศักดิ์ทางกฎหมาย ระหว่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกับพระราชบัญญัติโดยทั่วไป ดังนั้น การใช้กฎหมาย

ที่ถูกต้องจึงต้องคำนึงถึงลำดับศักดิ์ทางกฎหมายระหว่าง “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ” กับ “พระราชบัญญัติ” ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กล่าวคือ หากมีกรณีกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์ต่ำกว่าขัดหรือแย้งต่อกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูงกว่า ก็ต้องบังคับใช้ตามกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูงกว่า จึงเห็นได้ว่า เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายขยายหลักการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ จึงมีความสำคัญและใกล้ชิดกับรัฐธรรมนูญมากกว่าพระราชบัญญัติโดยทั่วไปซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ กล่าวโดยสรุปจึงต้องถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมีสถานะหรือลำดับศักดิ์ทางกฎหมายสูงกว่าพระราชบัญญัติโดยทั่วไป ดังนั้นการใช้พระราชบัญญัติโดยทั่วไปที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ย่อมจะต้องพิจารณาและดำเนินการโดยรอบคอบรัดกุมและต้องมีให้มีผลเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เพราะจะมีผลทำให้พระราชบัญญัติในส่วนที่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไม่อาจใช้บังคับได้ รวมไปถึงการใด ๆ ที่ได้กระทำไปตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินั้นอาจเป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ อันเป็นการกระทำโดยมิชอบได้

เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏพฤติการณ์ว่าผู้ถูกร้องทั้งสองมีพฤติการณ์ตามข้อกล่าวหาว่าไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ อันเป็นการขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และไม่มีพฤติกรรมฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมจนถึงขั้นอย่างร้ายแรงตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามที่ผู้ร้องกล่าว

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕)

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ